

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dn. 30.10.2007r.

RKT-61-12/07/SB

DECYZJA Nr RKT-48/2007

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej Sp. z o.o. w Tychach - działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy **uznaje się za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów** bezprawne działanie Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej Sp. z o.o., polegające na stosowaniu w Zasadach korzystania z wyciągów narciarskich postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.):

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego „CIENKÓW” w Wiśle – Malince sezon 2006/2007” zawierają zapis: „Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi!”

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej Sp. z o.o. na stoku „Białasówka” w Rycercie Dolnej w sezonie zimowym 2006/2007” zawierają zapis: „Nie wykorzystane w danym dniu zakupione przejazdy przechodzą na dni następne do czasu wyczerpania i nie podlegają zwrotowi.”

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego OSZ „PIAST” w Przyłękowie sezon 2006/2007” zawierają zapis: „Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi!”

i nakazuje się zaniechania ich stosowania.

II Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakłada się na Nadwiślańską Agencję Turystyczną Sp. z o.o., karę pieniężną w wysokości 16 000 zł (słownie złotych: szesnaście tysięcy), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, postanawia się obciążyć Nadwiślańską Agencję Turystyczną Sp. z o.o. kosztami przeprowadzonego postępowania i zobowiązać do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty 36 PLN (słownie złotych: trzydzieści sześć).

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym) z urzędu przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej Sp. z o.o. (zwaną dalej NAT, Spółką, Agencją lub przedsiębiorcą) występuje naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia

2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 z zm.).

W dniu 16.05.2007r. postanowieniem nr 1 (Karta nr 1) wszczęte zostało z urzędu postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez NAT bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. – zwanej dalej ustawą antymonopolową), polegających na stosowaniu w Zasadach korzystania z wyciągów narciarskich postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.):

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego „CIENKÓW” w Wiśle – Malince sezon 2006/2007” zawierają zapis: „Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi!”

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej Sp. z o.o. na stoku „Białasówka” w Rycerze Dolnej w sezonie zimowym 2006/2007” zawierają zapis: „Nie wykorzystane w danym dniu zakupione przejazdy przechodzą na dni następne do czasu wyczerpania i nie podlegają zwrotowi.”

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego OSZ „PIAST” w Przyłękowie sezon 2006/2007” zawierają zapis: „Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi!”.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie powyższej praktyki Spółka wyjaśniła, co następuje (Karty nr 3-6).

Wykupienie karnetu narciarskiego w Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej powoduje zawarcie przez konsumenta z Agencją umowy, której przedmiotem jest świadczenie usługi polegającej na zapewnieniu i wykonaniu określonej liczby wjazdów narciarskich każdorazowo ustalonych na podstawie obowiązującego cennika i udostępnieniu tras narciarskich. Umowa ta jest umową terminową zawieraną na okres pięciu lat – jest to bowiem okres ważności karty karnetowej – wzajemną, w której świadczeniu Agencji odpowiada świadczenie pieniężne wykonane ze strony konsumenta.

W przypadku dystrybuowanych karnetów przez Spółkę, z uwagi na ich charakter tj. zapisanie określonej liczby punktów, umowa wygasa bądź z upływem wspomnianego pięcioletniego okresu bądź po wykorzystaniu przez konsumenta zapisanych elektronicznie punktów.

W świetle istoty i charakteru wzajemnych świadczeń stron umowy, konieczne staje się zakwalifikowanie zachowania konsumenta żądającego zwrotu należności z tytułu niewykorzystanych w danym sezonie punktów w świetle obowiązujących przepisów. Przepisy kodeksu cywilnego szczegółowo wyjaśniają sytuacje, w których dopuszczalne i możliwe jest odstąpienie od umowy, wypowiedzenie umowy oraz konsekwentne rozwiązanie umowy. Wyraźna regulacja kodeksowa dotycząca określonych stanów faktycznych jest konsekwencją zasady pacta sunt servanda (związania stron kontraktem) i jako wyjątek od zasady może być interpretowana ściśle. Strony umowy mogą poszerzyć zakres dopuszczalności odstąpienia czy wypowiedzenia wyłącznie w umowie, jeżeli jednak tego nie robią zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego – zaznaczono, że nie ma znaczenia z punktu widzenia prawa cywilnego czy układ stron obejmuje przedsiębiorcę i konsumenta, czy też inne podmioty. Z uwagi na powszechność regulacji kodeksowej, przedsiębiorca nie ma obowiązku informowania konsumenta o treści tych przepisów także w zakresie odstąpienia, wypowiedzenia czy rozwiązania umowy.

Zgodnie z regulacją kodeksu cywilnego odstąpienie od umowy, które wywiera ten skutek, że strony zobowiązane są do zwrotu wzajemnych świadczeń (art. 395 § 2 k.c.), możliwe jest tylko w wymienionych w przepisach przypadkach określonych poniżej.

1. Jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy, art. 491 § 1 k.c.

2. Jeżeli świadczenia obu stron są podzielne, a jedna ze stron dopuszcza się zwłoki tylko co do części świadczenia, uprawnienie do odstąpienia od umowy przysługujące drugiej stronie ogranicza się według jej wyboru, albo do tej części, albo do całej reszty nie spełnionego świadczenia. Strona ta może odstąpić od umowy w całości, jeżeli wykonanie częściowe nie miałoby dla niej znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwłoce, art. 491 § 2 k.c.

3. Jeżeli jedno ze świadczeń wzajemnych stało się niemożliwe wskutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność strona zobowiązana, druga strona może, według swego wyboru, albo żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania, albo od umowy odstąpić, art. 493 § 1 k.c.

4. W razie częściowej niemożliwości świadczenia jednej ze stron druga ze stron może od umowy odstąpić, jeżeli wykonanie częściowe nie miałoby dla niej znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez tę stronę cel umowy, wiadomy stronie, której świadczenie stało się częściowo niemożliwe, art. 493 § 2 k.c.

Przepisy te zatem chronią konsumenta, przed koniecznością regulowania swojego świadczenia w sytuacji czy to niewykonania przez przedsiębiorcę zobowiązania wzajemnego czy też niemożliwości świadczenia ze strony przedsiębiorcy. W pozostałych przypadkach odstąpienie od umowy jest dopuszczalne wyłącznie w sytuacji, kiedy na wypadek niewykonania zobowiązania, zostało to zastrzeżone w umowie. Podkreślić należy, że ratio legis przywołanych przepisów chroni zasadę zachowania kontraktów, bowiem niezuzasadnione byłoby przyznanie jednej ze stron kontraktu możliwości odstąpienia w każdej chwili od umowy wzajemnej.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że o ile co innego nie wynika z umowy, prawo odstąpienia od umowy wzajemnej przysługuje stronom wyłącznie w sytuacjach wyżej opisanych. Skoro zatem NAT nie przewiduje w umowach prawa odstąpienia, konsument, tj. osoba korzystająca z wyciągu, uprawniona jest do odstąpienia wyłącznie w sytuacji niewykonania zobowiązania przez Spółkę. Konieczne do ustalenia jest zatem, czy żądanie konsumenta zwrotu należności za niewykorzystane punkty w danym sezonie można traktować jako odstąpienie od umowy. Na tak przedstawione zagadnienie, zdaniem NAT należy udzielić odpowiedzi przeczącej.

Po pierwsze nie można mówić o niewykonaniu czy też nienależytym wykonaniu zobowiązania. Świadczenie Spółki zarówno w trakcie danego sezonu jak i wszystkich kolejnych 4 (w okresie ważności karty) jest możliwe do spełnienia, tym samym nie zachodzi przesłanka określona w art. 493 k.c. Po drugie, świadczenie NAT w postaci zapewnienia i wykonania określonej liczby wjazdów narciarskich jest realizowane w sposób ciągły w każdym sezonie narciarskim, natomiast to konsument nabywając określoną liczbę wjazdów – jaka jest dla niego wystarczająca – decyduje tak o czasie spełnienia świadczenia, jak i o liczbie wjazdów. W konsekwencji nie może być mowy o zwłoce ze strony Spółki w rozumieniu art. 491 k.c. uprawniającej konsumenta do odstąpienia od umowy, czy to w całości, czy też w niewykorzystanej części.

Zdaniem NAT z przyczyn podanych powyżej konsument, który nie wykorzystał zakupionych uprzednio punktów, nie może odstąpić od umowy, którą poprzez nabycie karty punktowej zawarł.

Z kolei wypowiedzenie umowy jest czynnością prawną, polegającą na złożeniu oświadczenia woli drugiej stronie, z tą różnicą, że wypowiedzenie odnosi skutek na przyszłość, zatem powoduje ewentualny zwrot niewykorzystanych świadczeń. Jak już podkreślono, umowa zawarta przez NAT z konsumentem ma charakter terminowy, w związku z czym nie może być mowy o zastosowaniu art. 365¹ k.c., który stanowi, że jedynie zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika lub wierzyciela z zachowaniem terminów umownych, ustawowych lub zwyczajnych, a w razie braku takich terminów niezwłocznie po wypowiedzeniu.

Odnosząc powyższe do przedstawionego w zawiadomieniu z dnia 15 maja 2007r. zagadnienia prawdopodobieństwa stosowania przez NAT klauzul niedozwolonych o treściach jak w zawiadomieniu należy stwierdzić co następuje.

Kodeks cywilny zawiera w art. 385³ k.c. listę klauzul niedozwolonych. Jak stanowi ten przepis, jest to lista klauzul, które jedynie w razie wątpliwości uważa się za postanowienia

niedozwolone. To sformułowanie oznacza, że klauzule wymienione w tym przepisie nie są same w sobie niedozwolone, lecz należy je za takie uważać, gdy po zastosowaniu kryteriów przewidzianych w art. 385¹ § 1 k.c. tj. zasad dobrych obyczajów i ewentualnego rażącego naruszenia interesu strony istnieją wątpliwości, czy są to klauzule dozwolone. Oznacza to, że możliwe jest wykazanie, iż pomimo obecności danej klauzuli na liście, w danym konkretnym przypadku jest ona dozwolona. Nie bez znaczenie przy ocenie kryteriów określonych w art. 385¹ § 1 k.c. jest fakt, że konsument dokonując zakupu punktów w większym pakiecie często korzysta ze zniżek cenowych, bardziej opłacalnych z jego punktu widzenia od zakupu punktów w mniejszej ilości.

Mając powyższe na uwadze zgodnie z art. 385³ pkt 13 k.c. klauzulami niedozwolonymi w razie wątpliwości mogą być w szczególności klauzule które przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiadają, rozwiązują lub odstępują od umowy. Stosowana klauzula wskazująca na to, że niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi, nie spełnia kryteriów stypizowanych w przywołanym przepisie, ponieważ nie zachodzi przesłanka wypowiedzenia, rozwiązania czy odstąpienia od umowy, które to uprawnienia do wypowiedzenia, odstąpienia czy rozwiązania umowy (bez wskazania konkretnej przyczyny sprowadzającej się do niewykonania zobowiązania przez drugą ze stron) nie przysługują żadnej ze stron umowy.

Dalej zgodnie z art. 385³ pkt 13 k.c. klauzulami niedozwolonymi mogą być w razie wątpliwości w szczególności klauzule, które wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie niespełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Należy stwierdzić, że przepis ten nie stanowi materialnoprawnej podstawy dokonywania rezygnacji przez klientów z zamówionych usług. Zatem możliwość rezygnacji klienta z wykonania usługi musi wynikać bądź z przepisów bezwzględnie obowiązujących, bądź postanowień umownych, o czym była już mowa powyżej. Pomijając jednocześnie kwestię rezygnacji z zawarcia umowy jako nie dotyczącej rozpatrywanego stanu faktycznego, należy równocześnie stwierdzić, że rezygnacja klienta z zawartej już umów, wykonywanej przez Spółkę z uwagi na ciągły charakter jej świadczenia nie mieści się w regulacji przywołanego przepisu. Przywołana regulacja dotyczyć może jedynie sytuacji, w której nie doszło jeszcze do wykonania (w całości lub części) umowy wzajemnej. W ramach rozpatrywanego stosunku zobowiązaniowego Spółki i konsumenta, świadczenie NAT jest ciągłe, a jak już wspomniano, termin i liczba wjazdów zależna jest wyłącznie od woli konsumenta. Oczywiście jest, że przywołana klauzula nie dotyczy sytuacji, w których konsument rezygnuje ze świadczenia mu należnego i wykonywanego w trakcie trwania umowy, a dotyczy sytuacji, w której przedsiębiorstwo nie spełni świadczenia i nie zwróci konsumentowi dokonanej wcześniej zapłaty.

W opinii NAT kwestionowane postanowienia nie mogą zostać uznane za klauzule niedozwolone, bowiem wykonywanie usługi przez NAT jest zapewnione w dalszych sezonach narciarskich, a nadto z uwagi na brak możliwości rezygnacji, odstąpienia czy wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron świadczenia umowne są wiążące dla stron. Przywołane przez organ antymonopolowy orzeczenia Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, dotyczą odmiennego charakteru świadczenia kontrahenta konsumenta, i nie mogą zostać zastosowane w niniejszej sprawie.

Dodatkowo poinformowano, iż z poszczególnych wyciągów korzystano: OSZ „Piast” w Przyłękowie do 14.02.2007r., „Białasówka” w Rycerze Dolnej do 18.02.2007r. oraz na Cieńkowie w Wiśle – Malince do 22.02.2007r. Spółka poinformowała, iż praktyka niezwracania równowartości niewykorzystanych punktów zapisanych na kartach magnetycznych uprawniających do przejazdów wyciągami oraz zakwestionowane postanowienia są stosowane odpowiednio w Wiśle Malince stok Cieńków od stycznia 2001r., Rycerze Dolnej stok Białasówka – od stycznia 2001 oraz Przyłękowie od stycznia 2005r. W Przyłękowie oraz na Cieńkowie w Wiśle – Malince są stosowane karty magnetyczne, natomiast w Rycerze Dolnej stok Białasówka bilety karnetowe.

Dodatkowo Spółka poinformowała, iż w przypadku niezwrócenia kart magnetycznych po każdym sezonie w Wiśle i Przyłękowie, są one wykorzystywane przez konsumentów w kolejnym sezonie, co jest honorowane.

Organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

W trakcie postępowania, organ antymonopolowy ustalił, że Spółka działalność prowadzi na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (Karty nr 24-27). Polega ona m.in. na przewozie osób wyciągami narciarskimi.

Spółka warunki korzystania z wyciągów oraz sposób płatności określa w odpowiednich dokumentach (Karty nr 20-22):

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego „CIEŃKÓW” w Wiśle – Malince SEZON 2006/2007” zawierają zapis: „Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi!”

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej Sp. z o.o. na stoku „Białasówka” w Rycerze Dolnej w sezonie zimowym 2006/2007” zawierają zapis: „Nie wykorzystane w danym dniu zakupione przejazdy przechodzą na dni następne do czasu wyczerpania i nie podlegają zwrotowi.”

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego OSZ „PIAST” w Przyłękowie SEZON 2006/2007” zawierają zapis: „Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi!”

Dodatkowo poinformowano, iż z poszczególnych wyciągów korzystano: OSZ „Piaś” w Przyłękowie do 14.02.2007r., „Białasówka” w Rycerze Dolnej do 18.02.2007r. oraz na Cieńkowie w Wiśle – Malince do 22.02.2007r. Spółka poinformowała, iż praktyka niezwracania równowartości niewykorzystanych punktów zapisanych na kartach magnetycznych uprawniających do przejazdów wyciągami oraz zakwestionowane postanowienia są stosowane odpowiednio w Wiśle Malince stok Cieńków od stycznia 2001r., Rycerze Dolnej stok Białasówka – od stycznia 2001 oraz Przyłękowie od stycznia 2005r. W Przyłękowie oraz na Cieńkowie w Wiśle – Malince są stosowane karty magnetyczne, natomiast w Rycerze Dolnej stok Białasówka bilety karnetowe.

W toku niniejszego postępowania organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ustawa antymonopolowa w art. 24 ust. 2 i 3 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

W przypadku, gdy doszło do naruszenia art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, organ antymonopolowy na mocy art. 26 ust. 1 tej ustawy uznaje określoną praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazuje zaniechanie jej stosowania.

Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. /Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwejki, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 - 118/

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,

- działanie narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Spółce został postawiony zarzut stosowania postanowień wzorców umownych, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ K.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ K.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze, jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych.

W zakresie punktu I sentencji decyzji oceniana praktyka dotyczy stosowania postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c.:

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego „CIEŃKÓW” w Wiśle – Malince SEZON 2006/2007” zawierają zapis: „Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi!”

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej Sp. z o.o. na stoku „Białasówka” w Rycerze Dolnej w sezonie zimowym 2006/2007” zawierają zapis: „Nie wykorzystane w danym dniu zakupione przejazdy przechodzą na dni następne do czasu wyczerpania i nie podlegają zwrotowi.”

„Zasady korzystania z wyciągu narciarskiego OSZ „PIAST” w Przełękowie SEZON 2006/2007” zawierają zapis: „Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi!”

Postanowienie o tożsamej treści co wskazane powyżej zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 19 czerwca 2002r. sygn. akt XVII Amc 34/01 Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko „The American Academy of English” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach. Postanowienie to zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. w pkt 78.

Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„*Platność za kurs: po dokonaniu wpłaty pieniądze nie ulegają zwrotowi*”.

Sąd dokonując oceny przedmiotowego postanowienia stanął na stanowisku, iż generalna zasada niezwracania stronie umowy ceny pomimo niekorzystania z przedmiotu umowy jest sprzeczna z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza interesy konsumenta. Słuchacz bowiem nie może zostać całkowicie pozbawiony możliwości zrezygnowania z uczestnictwa w kursie. Brak możliwości otrzymania zwrotu wpłaconych pieniędzy jest nieadekwatny do ochrony kupca przed pochopnością decyzji i działań konsumenta. Takie postanowienie narusza zdaniem Sądu, zasady współżycia społecznego takie jak: zaufanie stron, życzliwość, uczciwość. Taki wzorzec umowny koliduje również z dobrymi obyczajami kupieckimi, które nie przewidują właśnie zachowań takich jak: nadmierna chęć zysku czy wyzysk. W opinii Sądu, ustawodawca umieścił postanowienie odpowiadające zakazanemu postanowieniu umownemu w katalogu niedozwolonych postanowień w art. 385³ pkt 12 i 13 k.c. Stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zostało uznane za słuszne przez Sąd Apelacyjny w Warszawie Wydział Cywilny, który w wyroku z dnia 24 czerwca 2003r. sygn. akt I ACa 1672/02 stwierdził, iż w/w postanowienie stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., gdyż wprost wynika to z art. 385³ pkt 12 k.c. Art. 385³ pkt 12 k.c. określa, iż wyłączenie obowiązku zwrotu konsumentowi uiszczonych

zapłaty za świadczenie niespełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania w razie wątpliwości jest niedozwolonym postanowieniem umowy. Dodatkowo Sąd Apelacyjny w pełni podzielił stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, iż postanowienie w rażący sposób narusza interes konsumenta przez naruszenie zasady równorzędności stron, zasady ekwiwalentności świadczeń.

Kolejne postanowienie o tożsamej treści co zakwestionowane zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 16 grudnia 2004r. sygn. akt XVII Amc 19/04 Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Jackowi Grochowskiemu – Centrum Języków Obcych „Perfect” w Raciborzu. Postanowienie to zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 5 maja 2005 r. w pkt 392. Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Wszelkie wniesione przez Kursanta opłaty nie podlegają zwrotowi”.

Przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu jest sposób rozliczania dokonanych wpłat przez konsumentów z tytułu zakupionych punktów / karnetu uprawniających do korzystania z wyciągów narciarskich. Za korzystanie z wyciągów opłata jest pobierana z karty magnetycznej poprzez pomniejszenie ilości punktów na niej znajdujących się w przypadku ośrodków OSZ „PIAST” w Przełękowie oraz „Cieńków” w Wiśle – Malince lub poprzez skasowanie przez kasjera biletu w formie papierowej na wyciągu narciarskim „Białasówka” w Rycerce Dolnej.

W sprawie wyciągów, z których mogą korzystać tylko osoby posiadające odpowiednie karty magnetyczne, Konsument otrzymuje ją po wniesieniu opłaty – kaucji oraz dokonaniu zakupu punktów. Nabywając punkty konsument musi przewidzieć, ile razy będzie korzystał z wyciągu, aby nabyć odpowiadającą temu ilość punktów. Jest to istotne, gdyż zgodnie z zakwestionowanym postanowieniem *„Niewykorzystane punkty nie podlegają zwrotowi”*. W celu korzystania z wyciągu narciarskiego „Białasówka” konsument może nabyć bilet jednorazowy lub papierowy karnet uprawniający do 10 zjazdów. W przypadku tego wyciągu *nie wykorzystane w danym dniu zakupione przejazdy również nie podlegają zwrotowi, a jedynie przechodzą na dni następne do czasu wyczerpania*.

Warunki zakupu punktów nie ograniczają ilości jednorazowo zakupionych punktów, tym samym konsument może zakupić ilość odpowiadającą jednorazowemu wjazdowi. Ma również możliwość zakupu jednorazowego wjazdu wyciągiem narciarskim „Białasówka”. Jednak w sytuacji, gdy konsument zakupi większą ilość punktów / cały karnet i nie wykorzysta ich, nie ma prawa do otrzymania zwrotu ich równowartości. Powyżej przytoczone postanowienia uniemożliwiają otrzymanie zwrotu wpłaconych środków pieniężnych z tytułu niewykorzystanych przejazdów wyciągami.

Zgodnie z powyżej przytoczonymi orzeczeniami Sądu, prawo do zatrzymania przez przedsiębiorcę wniesionych opłat z tytułu usług, które nie zostały wykonane bez względu na okoliczności ich niewykonania narusza interesy konsumentów poprzez naruszenie zasady równorzędności stron i zasady ekwiwalentności świadczeń. Pomimo różnych przedmiotów umów, których postanowienia są porównywane, to tak samo umożliwiają przedsiębiorcom zatrzymanie wpłaconych przez konsumentów środków pieniężnych pomimo nie zrealizowania usług. Biorąc pod uwagę powyższe można uznać zakwestionowane postanowienia za tożsame z przytoczonymi powyżej uznanymi przez Sąd za niedozwolone postanowienia umowne.

W przedmiotowym przypadku ilość punktów pobieranych za jednorazowy wjazd jest w każdym przypadku taka sama bez względu na ilość punktów, które są zapamiętane na karcie. Konsument nabywa dowolną ilość. Z przedstawionych cenników nie wynika, aby mógł dostać dodatkowy punkt przy zakupie większej ilości, lub aby otrzymał upust.

W ustosunkowaniu się do wszczęcia postępowania, Spółka zdefiniowała świadczone usługi wyciągów narciarskich jako umowy wzajemne oraz terminowe. Wymienione okoliczności uprawniające strony do odstąpienia od umowy wynikają z przepisów kodeksu cywilnego. Przedmiotowe okoliczności są związane z niemożliwością świadczenia, lub zwłoką w spełnieniu

świadczenia przez jedną ze stron. Dodatkowo Spółka stwierdziła, iż odstąpienie od umowy jest dopuszczalne wyłącznie w sytuacji, kiedy umowa umożliwia to w wypadku niewykonania umowy.

Zgodnie z art. 487 § 2 k.c. umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej. „Z definicji umowy wzajemnej zawartej w ww. § 2 wynika, że jest to umowa dwustronnie zobowiązująca. Tak więc na podstawie takiej umowy każda ze stron jest jednocześnie wierzycielem i dłużnikiem. Istoty umowy wzajemnej jednak należy upatrywać w czymś innym, a mianowicie w okoliczności, że między świadczeniami stron zachodzi swoista relacja. Polega ona na tym, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej. Świadczenia nie muszą być obiektywnie równoważne, czy też ekwiwalentne. Decyduje ocena (uznanie) samych stron. Nie oznacza to, że obiektywna wartość wzajemnych świadczeń jest nieistotna. Ma ona znaczenie, aczkolwiek zawsze w powiązaniu z elementem subiektywnym, przy rozważaniu, czy umowę nie cechuje wyzysk (art. 388).”¹

Art. 488 § 1 k.c. stanowi, iż świadczenie będące przedmiotem zobowiązań z umów wzajemnych (świadczenia wzajemne) powinny być spełnione jednocześnie, chyba że z umowy, z ustawy albo z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu wynika, iż jedna ze stron obowiązana jest do wcześniejszego świadczenia. „Zasadą w umowach wzajemnych jest, że świadczenia wzajemne stron mają być spełnione jednocześnie, czyli z „ręki do ręki”. Pojęcia „jednocześnie” oczywiście nie można rozumieć dosłownie, chodzi tutaj jedynie o zaakcentowanie, że świadczenia stron jako swoje odpowiedniki pozostają w nader bliskim związku czasowym. W rzeczywistości wystarczająca będzie gotowość świadczenia przez każdą ze stron. Wyjątek od wskazanej zasady może wynikać z umowy, ustawy albo z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu”.²

Biorąc pod uwagę powyższe, powstałe zobowiązanie pomiędzy Spółką, a konsumentem ma charakter przedpłatowy. Konsument spełnia świadczenie wcześniej niż spełnia je Spółka. W przedmiotowym przypadku konsumenci dokonując zakupu określonej ilości punktów dokonują kalkulacji, ile razy skorzystają z przejazdu w trakcie godziny. Jednak ilość tych przejazdów jest uzależniona od wielu czynników, m.in. od ilości osób chętnych, które w tym samym okresie chcą skorzystać z wyciągu. Wraz ze wzrostem ilości chętnych maleje ilość możliwych wyjazdów. Zależność ta wynika z technicznych ograniczeń możliwości wyjazdów osób w jednostce czasu, np. godzinie. Długość oczekiwania na wjazd z uwagi na dużą ilość oczekujących jest czynnikiem niezależnym od konsumenta, natomiast wprost wpływa na możliwość lub niemożliwość spełnienia świadczenia przez Agencję. W konsekwencji przewidywania konsumentów poczynione w momencie dokonywania zakupu punktów mogą nie zostać zrealizowane. Mogą zaistnieć również inne okoliczności tj. zmiana warunków pogodowych, wypadek, zaprzestanie pracy wyciągu z uwagi na brak prądu, zepsucie się wyciągu, które uniemożliwią wykorzystania wszystkich zakupionych punktów.

Fakt, iż zakupione punkty mogą być przez konsumenta wykorzystane przez okres 5 lat, nie ma w przedmiotowym przypadku znaczenia. Specyfika świadczonych przez Spółkę usług powoduje, iż konsumenci korzystający z wyciągów w okresie ferii zimowych w jednym roku, mogą nie mieć możliwości skorzystać z usług w kolejnych latach.

Organ antymonopolowy niezgodził się również z twierdzeniem, iż świadczona usługa ma charakter umowy ciągłej, gdyż w trakcie danego sezonu, jak i wszystkich kolejnych możliwe jest korzystanie ze świadczonych usług. Stosunki ciągłe, charakteryzują się tym, że świadczenie przynajmniej jednej ze stron polega na zachowaniu o charakterze trwałym. W przedmiotowym przypadku mamy do czynienia ze świadczeniem sezonowym oraz uzależnionym od warunków atmosferycznych, technicznych oraz organizacyjnych (możliwości przewozu ilości narciarzy w trakcie godziny).

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania Spółka stwierdziła, iż nie może konsument odstąpić od umowy, ponieważ ma ona charakter terminowy. Dodatkowo zostało stwierdzone, że

¹ Pod reakcją G. Bienka: komentarz do art. 487 kodeksu cywilnego, Lex Polonica Warszawa 2003, s. 552

² Ibid s. 552

nie ma zastosowania art. 365¹ k.c., który stanowi, iż tylko zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika. Organ antymonopolowy nie zgodził się ze stanowiskiem Spółki. Fakt, iż konsument może wykorzystać zakupione punkty przez okres 5 lat nie świadczy, że jest to umowa terminowa. Termin ten określa prawo do wykorzystania zakupionych punktów, natomiast nie świadczy o terminie umowy. Zasady korzystania z wyciągów narciarskich nie gwarantują stałości cen, a więc, iż w okresie 5 lat od zakupów punktów taka sama ich ilość jest pobierana przy każdym wjeździe. Przedstawione zasady korzystania z wyciągów są określane na konkretny sezon. Analizując wszystkie informacje, należało stwierdzić, iż przedmiotem umowy jest zakup określonej ilości punktów umożliwiającej skorzystanie z określonej ilości wyjazdów wyciągiem, a nie możliwość korzystania z wyciągu przez okres 5 lat.

Organ antymonopolowy analizując charakter świadczonej usługi stwierdził, iż do sposobu jego wykonania mają zastosowanie przepisy ogólne kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierają umowę mogą ułożyć stosunek prawny według uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Przedmiotowy artykuł ogranicza swobodę umów ze względu na zasady współżycia społecznego. Na gruncie kodeksu zobowiązań zakładano, że umowa jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, jeżeli wykracza przeciwko uznanym w społeczeństwie zasadom moralnym lub przyjętej w obrocie uczciwości. W razie ukształtowania treści stosunku w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego sankcją jest nieważność umowy (art. 58 § 2).

W przedmiotowym przypadku Spółka przy zawieraniu umów z konsumentami posługuje się wzorcem, który określa warunki świadczenia usług. Tym samym ich postanowienia zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. nie wiążą konsumenta, jeżeli jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszają jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne).

Istotne jest, iż Spółka definiuje charakter świadczonej usługi równocześnie jako umowę wzajemną oraz terminową. Jednak oba pojęcia wzajemnie wykluczają się. Świadczenie wzajemne jest spełniane równocześnie, i jego spełnienie nie powinno być odraczane.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis, i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479⁴³ K.p.c.), spełnia ona funkcję podobną do przepisów prawa. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna). Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame.

Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy państwowe, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Sąd orzekając co do postanowienia, iż jest to niedozwolone postanowienie umowne stwierdza, iż kształtuje ono prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, równocześnie rażąco naruszając jego interesy. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. przez niedozwolone postanowienie umowne uważa się, postanowienie umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, które kształtuje jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Biorąc pod uwagę powyższą wykładnię, można stwierdzić, iż praktyki polegające na zamieszczaniu w zawieranych umowach, postanowień, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych jest bezprawne i narusza zbiorowe interesy konsumentów. Powyższe zostało potwierdzone w uchwale

Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. sygn. akt III SZP 3/06. oraz wyroku SOKiK z dnia 25. 05. 2005r. (sygn. akt XVII Ama 46/04).

Posługiwanie się w obrocie konsumenckim klauzulami uznanymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za abuzywne jest bowiem zakazane prawem. Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki o której mowa w art. 23 a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też związany jest z działaniami innych kontrahentów konsumentów. (Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 02.12.2005r. (sygn. akt VI ACa 760/05). Podobne twierdzenie Sąd Apelacyjny zawarł we wcześniejszym wyroku, tj. w orzeczeniu z dnia 29.09.2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), gdzie przywołując stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 19. 12. 2003r. III CZP 95/03 (OSNC 2005/2/25), wskazał, że wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Pomimo, iż powyżej przywołane wyroki zapadły pod rządami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000r., to orzecznictwo to należy uznać za aktualne także w aktualnym stanie prawnym. Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007r. rozważna kwestia została uregulowana w analogiczny sposób, a zatem nie występują różnice, które nakazywałyby odejście od ustalonej linii orzecznictwa i w konsekwencji tego odmienną ocenę prawną badanego zagadnienia.

Przedmiotowe praktyki dotyczą możliwości odzyskania zwrotu równowartości niewykorzystanych punktów zapisanych na karcie magnetycznej, tak więc dotyczą postanowień umów ważnych zarówno dla konsumentów, którzy chcą zawrzeć umowy, jak i tych, którzy nadal dysponują kartami z zapisanymi niewykorzystanymi punktami. Dlatego też zakwestionowane praktyki naruszają interesy konsumentów, którzy zawarli umowy, a także przyszłych potencjalnych klientów. Umowy mogą zawrzeć wszystkie osoby nią zainteresowane. Tym samym oferta korzystania z wyciągów narciarskich skierowana jest do nieograniczonej grupy konsumentów.

Biorąc pod uwagę przesłanki podane w powyższym uzasadnieniu stosowania praktyki, organ antymonopolowy stwierdził, że jest ona bezprawna, oraz narusza interesy konsumentów.

W związku z faktem, że zaistniały łącznie obie przesłanki, tj. bezprawność działań oraz naruszenie interesów nieograniczonej grupy konsumentów, organ antymonopolowy uznał ocenianą praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt I sentencji.

II. Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej, Prezes Urzędu może skorzystać z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę stosującego praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara taka może być nałożona bez względu na to, czy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia celowo, czy też nieumyślnie. Stosownie do art. 111 ustawy antymonopolowej przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W pkt I sentencji decyzji stwierdzono stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych szczegółowo powyżej. Praktyki te polegają na posługiwaniu się w umowach z konsumentami postanowieniami wzorców umowy uznanymi przez SOKiK za niedozwolonego co jest bezprawne. Konsekwencją stosowania powyższych praktyk jest naruszenie ekonomicznych interesów konsumentów. Dodatkowo stosowanie zakwestionowanych postanowień w praktyce umożliwia przysporzenie Spółce dodatkowych korzyści finansowych.

Przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2006r. ustalono na podstawie złożonych przez niego dowodów (Karta nr 12).

Przy ustalaniu wysokości kary organ antymonopolowy uznał za zasadne odnieść ją również do kwoty odpowiadającej wysokości wartości przychodu osiągniętego przez Spółkę z tytułu świadczenia usług w zakresie wyciągów narciarskich, a więc w związku z działalnością, z którą są związane praktyki oceniane w ramach niniejszego postępowania.

Kara nakładana przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianego zachowania. Zawodowy (profesjonalny) charakter świadczenia usług wymaga prowadzenia działalności w sposób zapewniający poszanowanie dobrych obyczajów oraz słusznym interesów konsumentów, co wiąże się z respektowaniem obowiązujących przepisów prawa. Przedsiębiorca, jako podmiot o wieloletnim doświadczeniu, powinien wiedzieć, że określając warunki umowne nie może stosować klauzul uznanych przez SOKiK za abuzywne, ani w inny sposób godzić w interesy słabszych uczestników rynku, jakimi są konsumenci.

Decydując o nałożeniu kary i jej wysokości wzięto pod uwagę wszystkie ww. okoliczności, jak i możliwości finansowe przedsiębiorcy. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania, tak aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji.

Jak ustalono, przedsiębiorca zakwestionowane zapisy w dwóch przypadkach stosuje od 2001r., a w jednym od 2005r. Powyższe okoliczności uzasadniają nałożenie na przedsiębiorcę kary, o jakiej mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Karta nr 10).

Z drugiej strony należy też podkreślić wymiar edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on spodziewany skutek na przyszłość. Za zastosowaniem kary w wysokości oznaczonej w tej decyzji przemawia też fakt, że możliwość nakładania kar pieniężnych na przedsiębiorców, którzy dopuścili się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów Prezes Urzędu posiada dopiero od niedawna, gdyż od 21.04.2007r. W związku z tym ponownie należy zwrócić uwagę na wymiar edukacyjny stosowanej sankcji. Niniejsza kara powinna też stanowić przestrożę dla przedsiębiorcy na przyszłość. Poza wymiarem indywidualnym kary, należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstraszającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku. Funkcja edukacyjna jest w niniejszym przypadku także w wymiarze ogólnym szczególnie istotna, gdyż jak wskazano powyżej kary za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów nakładane w tym trybie stanowią nowość w polskim porządku prawnym.

W świetle powyższych okoliczności wysokość kary ustalono na poziomie 16 000 zł (słownie złotych: szesnaście tysięcy), tj. 0,5% kary maksymalnej. Co stanowi około 0,05% przychodu uzyskanego w roku 2006r. z tytułu prowadzonej działalności.

Miarkując karę organ antymonopolowy postanowił wziąć pod uwagę okoliczność, że Spółka dopuściła się naruszenia przepisów ustawy antymonopolowej po raz pierwszy, a także wyjaśnienia, wskazujące na to, iż naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie było z jego strony zamierzone.

W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić jednak przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy antymonopolowej, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy

rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

Postępowanie przeciwko Nadwiślańskiej Agencji Turystycznej Sp. z o.o. w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zostało wszczęte z urzędu. Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania w punkcie I decyzji stwierdzone zostało naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej. Kosztami niniejszego postępowania dla organu antymonopolowego, są wydatki w wysokości 36 zł związane z korespondencją prowadzoną z przedsiębiorcą. W związku z powyższym organ antymonopolowy postanowił obciążyć przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości 36 PLN (słownie złotych: trzydzieści sześć).

Wobec powyższego orzeka się jak w punkcie III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach

Na postanowienie zawarte w punkcie III niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral